

SELETUSKIRI
regionaal- ja põllumajandusministri määruse „Regionaal- ja põllumajandusministri
määruste muutmine“ eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Regionaal- ja põllumajandusministri määrus „Regionaal- ja põllumajandusministri määruste muutmine“ eelnõu (edaspidi *eelnõu*) kehtestatakse Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse (edaspidi *ELÜPS*) § 7 lõike 2, § 12 lõike 3, § 24 lõike 1 ja § 30 lõike 9 alusel.

Eelnõuga tehakse muudatused kahes määruises:

- regionaal- ja põllumajandusministri 12. juuni 2025. a määrus nr 56 „Perioodi 2023–2027 eriti ohtliku loomataudi ennetamise investeeringutoetus“ (edaspidi *määrus nr 56*);
- regionaal- ja põllumajandusministri 10. märtsi 2025. a määruises nr 23 „Perioodi 2023–2027 põllumajandusettevõtja keskkonna- ja kliimapoliitika eesmärkide saavutamise investeeringutoetus“ (edaspidi *määrus nr 23*).

Eelnõu hõlmab „Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika strateegiakava aastateks 2023–2027“ (edaspidi *strateegiakava*) sekkumise liigi „Investeeringud“ sekkumisi 1.11 „Loodusõnnetuste, ebasoodsate ilmastikutingimuste või katastroofide tagajärjel kaotatud põllumajandusliku potentsiaali taastamise ja ennetustegevuste toetus“ (edaspidi *sekkumine 1.11*) ja KK1 „Põllumajandustootjate materiaalsed ja immateriaalsed investeeringud“ (edaspidi *sekkumine KK1*).

Sekkumise 1.11 raames antava toetuse puhul võib edaspidi valdkonna eest vastutav minister oma käskkirjaga näha ette vahendid üksnes teatud taudi ennetamiseks.

Sekkumise KK1 raames antava toetuse puhul täpsustatakse määruse nr 23 sätteid, sealhulgas huvide konflikti määratlust ostumenetluse korral, tuues eraldi välja need olukorrad, mida tuleks käsitleda huvide konfliktina, et tagada parem õigusselgus määruse rakendamisel ja aidata vältida sellega väärtõlgendusi. Sel põhjusel muudetakse ka toetuse taotluse hindamiskriteeriume. Samuti ühtlustatakse määruse sõnastusi teiste strateegiakava raames antavate toetuste määrustega. Ülejäänud muudatused on normitehnilised, sealhulgas keelelised, et tagada sätete selgus ja üheselt mõistetavus.

Määruse eelnõu ja seletuskirja koostasid Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi põllumajanduspoliitika osakonna nõunik Ragne Lökk (625 6148, ragne.lokk@agri.ee) ja sama osakonna peaspetsialist Kai Kruusamäe (625 6527, kai.kruusamae@agri.ee). Juriidilise ekspertiisi määruse eelnõule tegi Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi õigusosakonna nõunik Kadri Jänes (625 6539, kadri.janes@agri.ee). Keeleliselt toimetas eelnõu Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi õigusosakonna peaspetsialist Laura Ojava (625 6523, laura.ojava@agri.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb kahest paragrahvist.

Eelnõu §-ga 1 täiendatakse määruse nr 56 § 7 lõikega 1¹.

Eelnõu §-ga 1 täiendatakse määruse nr 56 § 7 lõikega 1¹, mille kohaselt võib valdkonna eest vastutav minister ELÜPS-i § 11 lõike 3 alusel vahendid ette näha üksnes teatud taudi ennetamiseks. ELÜPS-i § 11 lõike 3 kohaselt otsustab kalendriaastal ettenähtud vahendite jaotuse strateegiakava sekkumiste raames antavate toetuste, toetatavate tegevuste, muude strateegiakavas nimetatud aluste ja vajaduse korral taotlusvoorude kaupa valdkonna eest vastutav minister igal aastal käskkirjaga. Vahendite jaotuse võib kehtestada ka pikemaks ajavahemikuks kui kalendriaasta.

Muudatus on tingitud eelkõige vajadusest eriti ohtlike loomataudide levikul võimalikult operatiivselt reageerida konkreetse taudi ennetustegevustega ehk anda toetust selliste tegevuste elluviimiseks, mis on vajalikud bioohutuse suurendamiseks. Näiteks sigade Aafrika katku leviku korral suurendada seakasvatusega tegelevates põllumajandusettevõtetes bioohutuse nõuete täitmist, et ennetada ja takistada eriti ohtliku loomataudi levikut põllumajandusettevõttes.

Eelnõu §-ga 2 muudetakse määrust nr 23.

Eelnõu § 2 punktidega 1–6 ja 9–29 ühtlustatakse määruse sõnastusi teiste strateegiakava raames antavate toetuste määruste sõnastustega sätete sisu muutmata ning tehakse ka normitehnilisi parandusi, mille eesmärk on tagada õigusnormi sisu selgus ja üheselt mõistetavus ning määruse keeleline kvaliteet.

Eelnõu § 2 punktiga 7 tunnistatakse kehtetuks § 7 lõike 5 punkt 5 halduskoormuse vähendamise eesmärgil, sest nende andmete kontrollimine on teise asutuse pädevuses.

Eelnõu § 2 punktiga 8 muudetakse määruse § 7 lõiget 9 täpsustades huvide konflikti määratlust ostumenetluse korral, tuues eraldi välja need olukorrad, mida tuleks käsitleda huvide konfliktina.

Toetuse taotleja peab hinnapakumuste küsimisel hoiduma huvide konfliktist. Huvide konflikt on olukord, kus toetuse taotleja või tema nimel tegutseval isikul, sealhulgas töötajal, juhatuse liikmel või muul pädeval esindajal, kes on kaasatud ostumenetluse ettevalmistamisse või korraldamisse või kes võib muul moel mõjutada selle ostumenetluse tulemust, on otseselt või kaudselt finantsalaseid, majanduslikke või muid isiklikke huvisid, mida võib käsitleda tema erapooletust ja sõltumatust kahjustavatena. Nimetatud piirangutega püütakse vältida toetuse taotleja ja hinnapakkuja omavahelisest seotusest tingitud kokkuleppe tehinguid ja sellest tulenevat ebaausat konkurentsikeskkonda. Näiteks ei ole huvide konfliktist hoidutud olukorras, kus toetuse saaja juhatuse liige võtab hinnapakumise talle kuuluvalt äriühingult või olukorras, kus ostumenetlust läbi viiv toetuse saaja töötaja esitab hinnapäringu talle kuuluvale äriühingule või äriühingule, mille juhatuses ta on. Huvide konflikti olemasolu eeldatakse, kui hinnapakumine võetakse elukaaslaselt, abikaasalt või lähisugulaselt, neile kuuluvate äriühingutelt või äriühingutelt, kelle juhtorganiks nad on. Suurel määral aitab võimalikku huvide konflikti olukorda sisustada tulumaksuseaduse § 8 lõikes 1 sätestatud loetelu isikutest, kelle puhul tuleks üldjuhul huvide konflikti eeldada.

Eelnõu § 2 punktiga 30 kehtestatakse määruse lisa „Taotluse hindamise kriteeriumid“ uues sõnastuses.

Hindamiskriteeriumi 1.4 „Toetatava tegevuse suurem mõju regionaalselt tasakaalustatud arengule“ sõnastust muudetakse ja edaspidi antakse hindepunkte kõikidele toetuse taotlejatele, kes viivad toetatava tegevuse ellu Eestis. Võttes arvesse selle toetuse andmise eesmärki, milleks on soodustada põllumajandustootmises ressursitõhusust, vähendada põllumajandustootmisega kaasnevat keskkonnamõju ning jäätmete ja heitmete teket ning suurendada loomade heaolu ja bioohutust, on oluline, et toetatavad tegevused viiakse ellu ükskõik kus Eestis.

Hindamiskriteeriumi 2.3 „Toetuse taotleja on taotluse esitamise aastal või taotluse esitamisele vahetult eelnenud aastal osalenud rahvusvahelises teadus- ja arendustegevuse projektis või koostööprojektis“ täiendatakse selliselt, et edaspidi antakse hindepunkte ka siis, kui toetuse taotleja on osalenud Euroopa Liidu teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammi „Euroopa horisont“ projektis. Muudatus tehakse tulenevalt sellest, et Euroopa Liidu teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammi „Euroopa horisont“ projekti raames viiakse samuti läbi teadus- ja arendustegevusi, kuid kõik projektis osalejad ei vasta teadus- ja arendustegevuse korralduse seaduse §-s 3 sätestatud teadus- ja arendusasutuse määratlusele, sest projektis võivad osaleda lisaks teadus- ja arendusasutusele ka ettevõtjad, riigiasutused või organisatsioonid. Võttes arvesse, et selle hindamiskriteeriumi eesmärgiks on eelistada neid toetuse taotlejaid, kes on panustanud põllumajandusvaldkonna arengusse, sealhulgas, kes teevad koostööd teadus- ja arendusasutusega, et tagada põllumajandussektori areng, innovatsioon ja jätkusuutlikkus, siis on põhjendatud ka hindepunktide andmine, kui toetuse taotleja on osalenud „Euroopa horisont“ projektis, sest ka selle projekti raames tehakse teadus- ja arendustegevusi.

Hindamiskriteeriumi 3.1 „Toetuse taotleja panus keskkonna- ja kliimaeesmärkidest teadlikkuse parandamisse“ alakriteeriumi „Toetuse taotleja on taotluse esitamise aastal või taotluse esitamisele vahetult eelnenud aastal osalenud koolitusel“ joonealust märkust täpsustatakse, et oleks üheselt mõistetav, et koolitusel osalemise eest antakse hindepunkte üksnes juhul, kui koolitus lõppes omandatavate teadmiste ja oskuste hindamisega, näiteks juhul, kui sooritati test või eksam vms. Kuna koolitusel osalemise eest on ette nähtud kõrgemad hindepunktid, siis on oluline, et koolitusel kontrolliti teadmiste ja oskuste omandamist ning tegemist ei ole olnud üksnes osalejate informeerimisega.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu väljatöötamisel võeti aluseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/2115, millega kehtestatakse liikmesriikide koostatavate Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondist (EAGF) ja Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) rahastatavate ühise põllumajanduspoliitika strateegiakavade (ÜPP strateegiakavad) toetamise reeglid ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 1305/2013 ja (EL) nr 1307/2013 (ELT L 435, 06.12.2021, lk 1–186).

Eelnõus nimetatud Euroopa Liidu õigusaktid on kättesaadavad Euroopa Liidu Teataja veebilehel <http://eur-lex.europa.eu>.

4. Määruse mõjud

Määruse nr 56 alusel antava toetuse puhul annab vahendite suunamine üksnes teatud taudi ennetamiseks võimaluse eriti ohtlike loomataudide levikul võimalikult operatiivselt reageerida, millest tulenevalt on sellele muudatusel positiivne mõju põllumajandustootjatele. Tehtav muudatus aitab suurendada põllumajandusettevõttes bioohutuse taset, et ennetada eriti ohtlike loomataudide levikut. Muudatus aitab parandada pikaajalist toiduga kindlustatust ja põllumajanduse mitmekesisust.

Määruse nr 23 alusel antava toetuse puhul tehtavad muudatused parandavad õigusselgust, tagavad õigusnormi sisu selguse ja üheselt mõistetavuse. Tehtavate muudatustega muutuvad toetuse andmise ja kasutamise tingimused ettevõtjatele selgemaks. Toetuse taotleja ega toetuse saaja halduskoormus tehtavate muudatuste tõttu ei suurene, samuti ei kasva Põllumajanduse Registre ja Informatsiooni Ameti (edaspidi *PRIA*) töökoormus.

Muudatused on vajalikud ja aitavad saavutada toetuse andmisega soovitud eesmärki.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamisega ei kaasne lisakulu ega -tulu.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitati eelnõude infosüsteemi EIS kaudu kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile. Kuna Rahandusministeerium ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium ei ole Vabariigi Valitsuse 13. jaanuari 2011. a määruse nr 10 „Vabariigi Valitsuse reglement“ § 7 lõike 4 kohaselt ettenähtud tähtaja jooksul eelnõu kooskõlastanud ega jätnud seda põhjendatult kooskõlastamata, loetakse eelnõu nimetatud määruse § 7 lõike 4 kohaselt kooskõlastatuks.

Eelnõu esitati arvamuse andmiseks PRIA-le, kes ei esitanud eelnõu kohta lisaettepanekud. Ettepanekud eelnõu kohta esitasid Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda, Eesti Lamba-ja Kitsekasvatajate Liit, Põllumeeste ühistu KEVILI, Eesti Lihaveisekasvatajate Selts, Eesti Aiandusliit, Mahepõllumajanduse Koostöökogu, Eestimaa Talupidajate Keskliit, Advokaadibüroo TRINITI OÜ ja MTÜ Eesti Noortalunikud. Ettepanekutega arvestamine või mittearvestamine on toodud seletuskirjale lisatud tabelis.

(allkirjastatud digitaalselt)

Tõnis Tänav

Innovatsiooni ja strateegia asekancler kantsleri ülesannetes